

***TRIO* PENTRU VIOARĂ, CLARINET ȘI PIAN DE OLEG NEGRUȚA:
ASPECTE CARACTERISTICE DE LIMBAJ**

TRIO FOR VIOLIN, CLARINET AND PIANO BY OLEG NEGRUȚA:
CHARACTERISTIC ASPECTS OF LANGUAGE

RADU CAZAC¹¹,
doctorand,

Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice
<https://orcid.org/0000-0002-3035-4761>

---

¹¹ E-mail: radu_cazac@yahoo.com

Autorul își propune să studieze unele elemente structurale și de limbaj aplicate în lucrarea Trio pentru vioară, clarinet și pian de Oleg Negruța. În urma analizei detaliate a creației Trio pentru vioară, clarinet și pian de O. Negruța, evidențiem că lucrarea dată constă din trei părți contrastante după tempo Allegro con fuoco-Andante cantabile-Allegro vivace, în care autorul se bazează pe tradiția muzicii clasice și romantice, combinată armonios cu elementele limbajului muzical folcloric. Putem spune că în partea I prevalează direcția muzicii clasice – elementele de limbaj, forma, planul tonal etc. Per general, partea II se remarcă prin cantabilitate, emoții pozitive, caracter meditativ, melancolic, narativ și cu influențe folclorice în compartimentul median. Finalul este unul tradițional festiv, energic, fastuos și în stil de dans, în care sunt prezente elementele clasice combinate cu cele folclorice. Trioul atrage prin claritate, simplitate și determină specificul scriiturii componistice a maestrului.

Cuvinte-cheie: Oleg Negruța, limbaj, formă, element, trio, stil

The author's aim is to study some structural and language elements applied in the work Trio for violin, clarinet and baritone by Oleg Negruța. Following the detailed analysis of the creation Trio for violin, clarinet and piano by O. Negruța, we point out that the given work consists of three contrasting parts according to the tempo Allegro con fuoco-Andante cantabile-Allegro vivace, in which the author is based on the tradition of classical and romantic music harmoniously combined with elements of the folkloric musical language. We can say that in part I, the direction of classical music prevails – language elements, form, tonal plane, etc. In general, part II stands out for its cantability, positive emotions, with a meditative, melancholic, narrative character and folklore influences in the middle section. The finale is traditionally festive, energetic, lavish, and in dance-style, in which classical elements combined with folk elements are present. The trio attracts with its clarity, simplicity and determines the specificity of the master's compositional writing.

Keywords: Oleg Negruța, language, form, element, trio, style

Introducere

Creația instrumentală de cameră a lui Oleg Negruța se înscrie în fondul componistic național, orientată, după cum afirmă muzicologul Elena Mironenco „spre relația dintre muzica academică cu diferite genuri ale muzicii de jazz, folclorice și muzicii scenice” [1 p. 27]. Muzicologii afirmă că individualitatea compozitorului se remarcă prin limbajul muzical propriu, accesibil și clar. Totodată, menționăm și aici că, creația lui O. Negruța cuprinde trei direcții stilistice distincte: academică, de jazz și folclorică-autentică. Drept dovadă servesc multiplele creații ale maestrului, care au devenit obiect de studiu pentru cercetători.

În registrul componistic al lui Oleg Negruța întâlnim *Trio* pentru vioară, violoncel și pian, astăzi cunoscut și interpretat atât în original cât și în transcripție pentru clarinet, bariton și pian și *Trio* pentru vioară, clarinet și pian, anume această creație o vom supune unei analize muzicologice. Scopul cercetării în articolul dat se rezumă la elucidarea unor elemente caracteristice ale structurii, scriiturii componistice, dar și a unor aspecte tehnice interpretative.

Lucrarea *Trio pentru vioară, clarinet și pian de O. Negruța* constă din trei părți contrastante după tempo *Allegro con fuoco – Andante cantabile – Allegro vivace*, în care autorul se bazează pe tradiția muzicii clasice și romantice, îmbinată armonios cu elementele limbajului muzical național.

Partea I este scrisă în forma tripartită complexă cu schema:

Schema 1

Introducere	A	B	A	Coda
	a a ₁	b b ₁ a ₁	a a ₁	
	Cifra 1 4	6 8 9	1-3 4	

Compartimentul A începe cu o scurtă introducere în care este prezentat caracterul și tempoul menționat de autor. Chiar de la început se creează o tensiune sonoră prin inflexiunea în subdominantă prin VII₇ și acordul grupului de dominantă (DDVII₇^{b3} în măsura 3), (*Ex. 1*).

Exemplul 1

Introducerea este urmată de tema *a* de la cifra 1, inițial în partida vioarei în tonalitatea *g-moll*. Linia melodică începe în registru grav cu accente marcate de autor, apoi, crescând în ambitus, sonoritatea se intensifică, generând un caracter dramatic. Partida clarinetului este susținută cu elemente isonice, iar pianul redă fundalul armonic tipic, la fel cu unele accente și *staccato*, acumulând energie (*Ex. 2*).

Exemplul 2

Această temă este variată și dezvoltată ulterior, trecând prin compartimentele de legătură și *a₁* (aceeași linie melodică *a* expusă cu unele varieri intonative). În continuare,

caracterul muzicii ia o altă înfățișare prin introducerea lirismului, cantabilității în partida viorii, de la cifra 6, unde începe compartimentul B. Tema și b_1 (repetarea temei b cu mici variații) sunt expuse progresiv la soliști-vioară și clarinet, iar pianul colorează discursul acestora în rol secundant. Linia melodică a acestui segment este încărcată de gingășie, tandrețe, cantabilitate și chiar de epicitate. În tonalitatea B -dur, acordul nealterat și alterat de dominantă (DD2 cu prima urcată și cvinta coborâtă), cât și formule ritmice variate, registrul maxim de expresivitate al viorii și cel grav al clarinetului, imprimă un mesaj colorit pitoresc, pregnant. Este important de menționat că, instrumentistul (clarinetistul) trebuie să coordoneze respirațiile astfel, încât să nu întrerupă frazele muzicale. Locurile optime pentru respirație sunt la sfârșitul frazelor sau la semnele de respirație marcate în partitura. Varierea dinamicii trebuie să fie subtilă și bine controlată pentru a adăuga profunzime interpretării (*Ex. 3*).

Exemplul 3

Se face aluzie la revenire printr-un mic fragment a_1 însă repriza este indicată de compozitor *da capo al fine*. În acest sens, se impune repriza exactă. Coda părții I confirmă caracterul dramatic, viguros și ferm de la indicațiile autorului *risoluto* (*Ex. 4*).

Exemplul 4

Partea II introduce contrastul pronunțat de tempo și de caracter.

Aici predomină sfera epico-lirică, care conturează de fapt genul de nocturnă. Ca și arhitectonică aceasta este scrisă în forma tripartită complexă, care se încadrează în schema:

Schema 2

	A		B		A ₁		
Introducere	a	a ₁	b	b ₁	a	a ₁	încheiere
Cifra	1	2	3	5	6	7	8

Partea a doua debutează cu o scurtă introducere la pian, care conferă pulsație, mișcare cu figuri arpeggiate ale tonalității *Es-dur* pe fundamentala *mi bemol* ca pedală. Astfel, sonoritatea induce o imagine nocturnă, liniștită. Tema *a* este lirică, cantabilă predominant în partida clarinetului. De această dată, vioara completează tematismul cu intervenții isonice, formule ritmico-intonative, în timp ce pianul asigură suportul armonic necesar (**Ex. 5**).

Exemplul 5

The image shows a musical score for Example 5. It consists of three staves: a grand piano (Piano) and a violin. The piano part is written in a 12/8 time signature and features arpeggiated chords in the left hand and a melodic line in the right hand. The violin part plays a lyrical melody. Dynamics include *mf* and *mp*. There are first endings marked with a '1' in a box.

Ulterior, această temă este variată și repetată în cifra 2, de data aceasta ușor modificată prin completări cu pasaje, apogiaturi, alterații. Aici se contopesc armonios pianul și partida vioarei la unison cu pasaje ascendente (**Ex. 6**).

Exemplul 6

The image shows a musical score for Example 6. It consists of three staves: a grand piano (Piano) and a violin. The piano part is written in a 12/8 time signature and features arpeggiated chords in the left hand and a melodic line in the right hand. The violin part plays a melodic line. Dynamics include *mf* and *cresc.*. There are second endings marked with a '2' in a box.

Compartimentul B schimbă caracterul muzicii, devine epic. În acest sens, tema *b* în partida clarinetului sună în registrul de maximă expresivitate. Linia melodică este ușor cromatizată, iar paralel, la vioară, linia melodică este ornamentată, susținută în partida

pianului de pulsații ritmice vagi ternare pe durate de pătrime cu punct și doimi, care ar ilustra un element de dans (*Ex. 7*).

Exemplul 7

Musical score for Example 7, measures 19-22. The score is in 3/4 time and features a triplet of eighth notes in the first measure. The dynamics are marked *mp* (mezzo-piano) for the upper staves and *p* (piano) for the piano accompaniment. The key signature has three sharps (F#, C#, G#).

În cele ce urmează întâlnim o cadență a solistului-clarinet (susținut și de partida viorii), care se bazează pe pasaje de esență improvizatorică, pe agilitate, cromatizări și libertatea tempoului indicat de autor prin *rubato tempo*. Toate aceste elemente pregătesc ulteriorul compartiment *hora*.

Din punct de vedere tehnic-interpretativ, menționăm că frazele lungi solicită un control foarte fin al aerului și o atenție sporită la legătura dintre note. Este esențial ca interpretul să dozeze respirația în funcție de durate pentru a nu întrerupe continuitatea muzicală. Respirația trebuie realizată subtil, unde este nevoie, pentru a menține liniștea și fluiditatea. Acest lucru implică utilizarea unei cantități controlate de aer și ajustarea presiunii pentru a obține o sonoritate caldă și dulce. După cum afirmă profesorul A. Федотов, „Interpretul la orice instrument trebuie să coordoneze activitatea unui șir de componente: vederea, auzul, memoria, simțul mișcării musculare a diferitelor organe, imaginația muzical-estetică, efortul fizic depus ș.a.” [2 p. 35] (*Ex. 8*).

Exemplul 8

Musical score for Example 8, measures 27-30. The score is in 3/4 time and features a triplet of eighth notes in the first measure. The dynamics are marked *f* (forte) for the upper staves and *mf* (mezzo-forte) for the piano accompaniment. The tempo is marked *Rubato tempo*. The key signature has three sharps (F#, C#, G#). The score includes handwritten red annotations and a *molto ritard.* marking at the end.

Începând cu cifra 5, intră în drepturi *hora* în tonalitatea *H-dur* (tonalitate ce poate fi tratată enarmonic cu *Ces-dur* – tonalitatea treptei a VI-a coborâte (sistemul majoro-minor, gradul al II-lea de înrudire)). În toate partidele instrumentale se face resimțit coloritul folcloric – intonația, pulsația ritmului de horă, mordentele etc. La indicația autorului *Piu mosso (con moto)*, interpretul respectă tempoul ce trebuie să fie mai rapid și cu mișcare, ceea ce sugerează o interpretare cu energie în creștere, iar frazele lungi presupun execuție și emiterea fluidă și expresivă a sunetului (*Ex. 9*).

Exemplul 9

Ca dimensiune, acest compartiment este unul de scurtă durată, fiind urmat de repriza *A₁*, care reiterează caracterul incipient epic. Tematismul este reprezentat de pasaje, apogiaturi în registru înalt, care însoțesc firul melodic către încheierea părții, inducând o atmosferă sonoră, luminoasă (*Ex. 10*).

Exemplul 10

În general, partea II se remarcă prin cantabilitate, stări afective melancolice, caracter meditativ, narativ cu influențe folclorice în compartimentul median.

Partea III are funcția de final în tempo *Allegro vivace*. Forma părții este tripartită complexă, având schema:

Schema 3

Introducere	A	B	A ₁	Coda
	a b a ₁	b b ₁	a b a ₁	a
	1 5 8	9 10	1 5 8	11

Finalul începe cu o scurtă introducere în tonalitatea *g-moll*. Secțiunea se aseamănă cu melodia unui dans în măsură ternară simplă și, datorită tempoului rapid, ilustrează energia unui final tradițional. Tema *a* derivă intonativ din tema *a* din Partea I, dar cu unele modificări. În cazul de față, tema *a* se desfășoară în mișcare descendentă, contrar liniei melodice inițiale ascendente. Predomină caracterul dansant, diferit de cel din partea I, care era mai mult amprentat de însușiri ale dramaticului. Așadar, se simte o arcadă intonațională la nivel de celulă.

Partea tehnică de interpretare la clarinet trebuie să fie clară și expresivă cu o atenție deosebită la articularea notelor *legato* și *staccato*. Prima frază necesită un atac puternic pe notele accentuate. Totodată, vioara începe în tandem cu clarinetul, oglindindu-i tematismul, ceea ce presupune o sincronizare maximă între cele două instrumente, în timp ce pianul susține soliștii, creând baza armonică. Este de menționat și faptul că partidele muzicale trebuie să fie omogenizate și asamblate într-o manieră firească (*Ex. 11*).

Exemplul 11

Tema dată este variată în toate partidele instrumentale cu mici modificări. Tema *b* este contrastantă și invocă caracterul de dans-*hora* în partida pianului, în care persistă formula ritmică determinată de specie, iar în partida soliștilor tematismul este redat prin durate mari ceea ce conferă spațialitate și stil de horă mare (*Ex. 12*).

Exemplul 12

După varierea și dezvoltarea acestei teme, urmează o scurtă repriză a_1 cu același tematism și concept ideatic. Un contrast pronunțat îl introduce compartimentul median B , în care s-a schimbat măsura 12/8, tempoul *Quasi Andante*, linia melodică lirică, cantabilă și nostalgică. Acest material pare a fi o reminiscență intonațională a compartimentului b din prima parte. Drept urmare, observăm încă o arcadă intonațională (**Ex. 13**).

Exemplul 13

La indicațiile autorului, *da capo al coda* se reinterpretează compartimentul A – repriza exactă. Coda întregului final este energică, la *ff*, cu pasaje ascendente, accente marcate, la unison, în acest sens creându-se amplitudine sonoră. Încheie *trio*ul festiv, măreț, fastuos și pozitiv (**Ex. 14**).

Exemplul 14

Concluzii

În urma analizei asupra creației *Trio* pentru vioară, clarinet și pian de Oleg Negruța, evidențiem următoarele aspecte:

1. Forma celor trei mișcări ale lucrării se bazează pe arhitectura tripartită complexă cu o introducere în toate părțile constituante. Influențele clasice sunt dezvăluite după principiile compoziționale ale ciclului, precum structura generală în trei părți cu raportul de tempo: *Allegro con fuoco* – *Andante cantabile* – *Allegro vivace*.

2. Unitatea cicleică este elucidată prin raportul tonal al părților – *g-moll* în prima mișcarea, *Es-Dur* în partea medie și la final *g-moll* (după rigorile perioadei romantice).

Totodată, în partea a II-a (tonalitatea părții fiind *Es-dur*), în compartimentul B, autorul recurge la un plan tonal armonic bazat pe modul majoro-minor în care întâlnim tonalitatea *H-dur* tratată ca *Ces-dur* – treapta a VI-a coborâtă. Încă un element al unității ciclice îl reprezintă arcadele intonaționale în care sunt preluate temele din partea I în partea III; iar părțile medii sunt centre lirice.

3. În materialul sonor prevalează procedeul de variere, trasări la unison, înfrumusețări cu diferite apogiaturi, mordente, utilizarea pasajelor fluente etc. Limbajul muzical al trioului pare a fi o fuziune organică a elementelor universale cu cele naționale în care se regăsesc elemente ale genului de *nocturnă*, dar și a speciei folclorice *hora*.

4. Particularitățile tehnice de interpretare sunt foarte importante în redarea imaginilor presupuse de compozitor, în care un rol decisiv îl au soliștii. Astfel, interpretul (clarinetistul) acordă o atenție deosebită articulării și frazării pentru a scoate în evidență liniile melodice. Utilizarea *legato*-ului și *staccato*-ului și alte tehnici de suflare poate adăuga diversitate și expresivitate. În acest sens, clarinetistul navighează printr-o gamă largă de dinamici: de la *pianissimo* până la *fortissimo* intens. Pune accentul pe controlul respirației și tehnica de suflare. Menținerea unei intonații precise și a unui ton consistent este crucială, mai ales în pasaje unisonice sau în dialog cu vioara. Totodată, pianistul ajustează rolul său de acompaniator cu momentele solistice, având grijă să nu depășească dinamica clarinetului și a viorii. Cei trei actanți urmăresc echilibrul sonor, interpretarea unitară, din punct de vedere expresiv, sunt interdependenți în ajustarea dinamicii în timp real, pentru a asigura o performanță bine încheată.

În așa fel, conchidem că *Trio* pentru vioară, clarinet și pian semnat de O. Negruța este o fuziune a tradițiilor clasice și romantice cu elemente ale folclorului moldovenesc ce determină specificul scriiturii componistice a maestrului.

Referințe bibliografice

1. МИРОНЕНКО, Е. *Композиторское творчество в Республике Молдова на рубеже XX-XXI веков (инструментальные жанры, музыкальный театр)*. Кишинэу: Примех-Сом, 2014. ISBN 978-9975-110-03-7.
2. ФЕДОТОВ, А. *Методика обучения игре на духовых инструментах*. Москва: Музыка, 1975.